

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

707

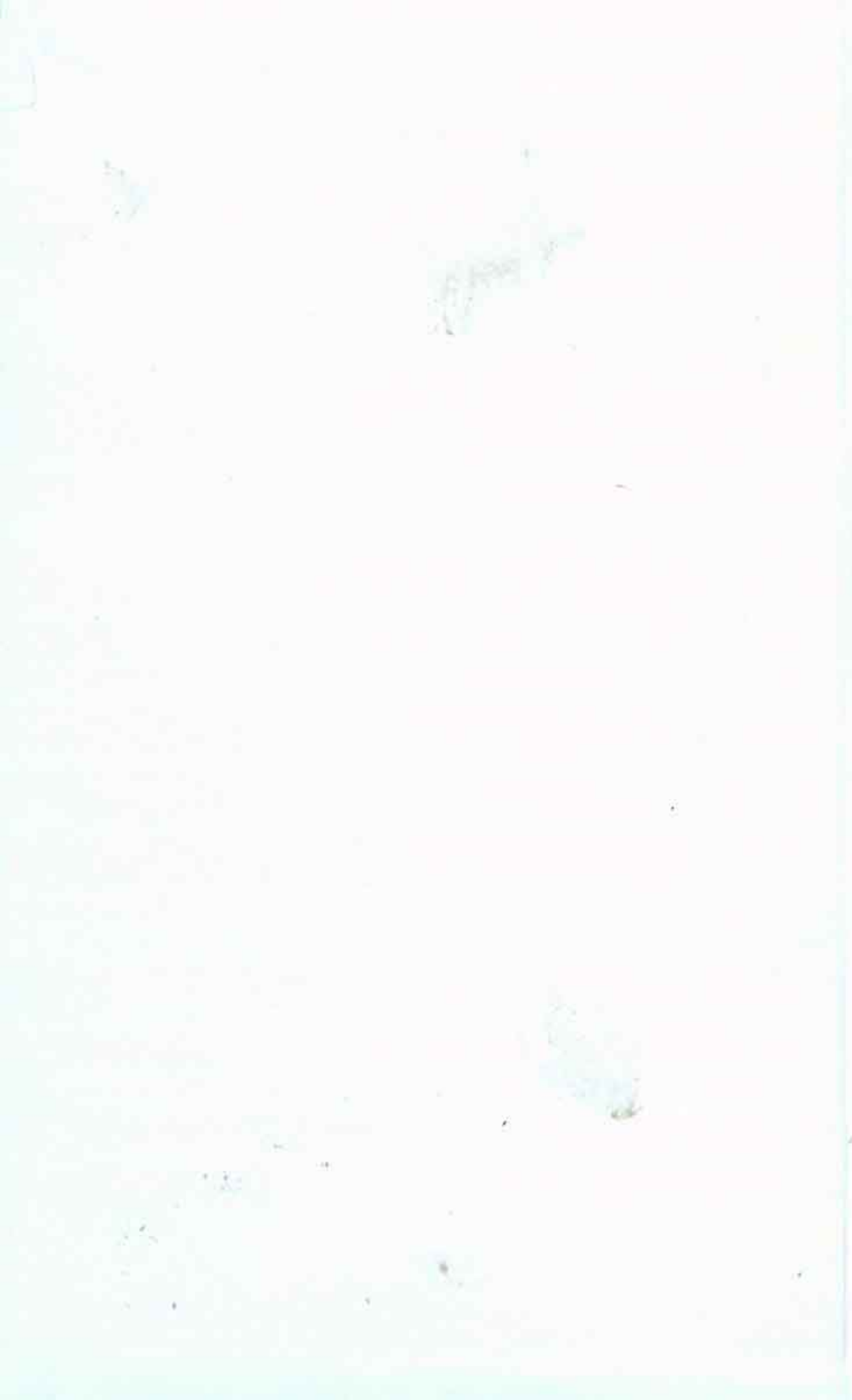
708

709

710

82

9-75

OLIVER GOLDSMITH'S

THE

Չորսուց Կայսր

DESERTED VILLAGE

A POEM

TRANSLATED INTO ARMENIAN VERSE

BY

F. Matthias Bedrossian

VENICE

PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF S. LAZARUS

1871

2011

17-51

Spring & the Sun

THE

1872 - 1873

DESERTED VILLAGE

A POEM

149

1875

RECEIVED

1875

Printed in Turkey

1000

82

OLIVER GOLDSMITH'S

-75

THE

44

DESERTED VILLAGE

A POEM

TRANSLATED INTO ARMENIAN VERSE

BY

F. Matthias Bedrossian

Handwritten signature

VENICE

PRINTED IN THE ARMENIAN MONASTERY OF S. LAZARUS

1871

449
39

8

82

9-75

TO

T. BUCHANAN READ

POET AND PAINTER

OF THE WEST

THIS WORK OF THE EAST

IS

DEDICATED

BY

THE TRANSLATOR

IN TOKEN

OF HIS PROFOUND ADMIRATION

AND

RESPECT

TO
SIR JOSHUA REYNOLDS

Dear Sir,

I can have no expectations, in an address of this kind, either to add to your reputation or to establish my own. You can gain nothing from my admiration, as I am ignorant of that art in which you are said to excel; and I may lose much by the severity of your judgment, as few have a juster taste in poetry than you. Setting interest therefore aside, to which I never paid much attention, I must be indulged at present in following my affections. The only dedication I ever made was to my brother, because I loved him better than most other men. He is since dead. Permit me to inscribe this Poem to you.

How far you may be pleased with the versification and mere mechanical parts of this attempt, I do not pretend to inquire; but I know you will object (and indeed several of our best and wisest friends concur in the opinion), that the depopulation it deploras is no where to be seen, and the disorders it laments are only to be found in the poet's own imagination. To this I can scarcely make any other

answer than that I sincerely believe what I have written ; that I have taken all possible pains, in my country excursions, for these four or five years past, to be certain of what I allege, and that all my views and inquiries have led me to believe those miseries real, which I here attempt to display. But this is not the place to enter into an inquiry, whether the country be depopulating or not ; the discussion would take up much room, and I should prove myself, at best, an indifferent politician, to tire the reader with a long preface, when I want his unsatigated attention to a long poem.

In regretting the depopulation of the country, I inveigh against the increase of our luxuries ; and here also I expect the shout of modern politicians against me. For twenty or thirty years past, it has been the fashion to consider luxury as one of the greatest national advantages ; and all the wisdom of antiquity in that particular, as erroneous. Still, however, I must remain a professed ancient

on that head, and continue to think those luxuries prejudicial to states by which so many vices are introduced, and so many kingdoms have been undone. Indeed, so much has been poured out of late on the other side of the question, that, merely for the sake of novelty and variety, one would sometimes wish to be in the right.

*I am, dear Sir,
Your sincere friend, and ardent admirer,*

OLIVER GOLDSMITH.

147

THE

DESERTED VILLAGE

THE
DESERTED VILLAGE

SWEET Auburn! loveliest village of the plain,
Where health and plenty cheer'd the labouring
swain,
Where smiling spring its earliest visit paid,
And parting summer's ling'ring blooms delay'd:
Dear lovely bowers of innocence and ease,
Seats of my youth, when every sport could please,
How often have I loiter'd o'er thy green,
Where humble happiness endear'd each scene!
How often have I paus'd on every charm,
The shelter'd cot, the cultivated farm,
The never-failing brook, the busy mill,

Գ Ի Ի Ղ Ն Ա Մ Ա Յ Ի

Ս Ի Ր ՈՒ Ն Դ Ա Ե Ր Ո ւ Ն , դ ա շ ա ա վ ա յ ը ի ն չ ը ք ն ա ղ ա գ ե ղ
դ ու գ ի ւ ղ ա կ ,

Ուր ուղջութիւն ու առատութիւն մեղմէին զերկըն
մըշակին ,

Զոր դարուն զուարթագին կանխաժաման ուղջուէր ,
Եւ զոր յոչ կամս՝ յեւս ամարան թօշնեալ ծաղկունք
լըքանէին .

Դարաստան չքնաղաղարդ , վայր հանդրասեան ու ան-
մեղութեան ,

Օթեւան մանուկ տխոցս , յորում չըգոյր ինչ անհաճոյ .
Քանիցս հրճուեալ խայտացի՝ կանաչազգեսա քո դա-
լարիս ,

Ուր եւ դոյզն երանութիւն քաղցր ընծայէր ինձ զա-
մենայն :

Քանիցս յապուշ հարեալ կացի դիտել ըղքոյ զարմա-
նալիս .

Ըղտաղաւարս հովանացեալս , զազարակըս բարե-
մշակս ,

Զաղբերսըդ մըշտաբուղիս և զաղօրիս յարահողովս ,

The decent church that topt the neighbouring
hill,

The hawthorn bush, with seats beneath the shade,

For talking age and whispering lovers made !

How often have I bless'd the coming day,

When toil remitting lent its turn to play,

And all the village train, from labour free,

Led up their sports beneath the spreading tree,

While many a pastime circled in the shade,

The young contending as the old survey'd ;

And many a gambol frolick'd o'er the ground,

And sleights of art and feats of strength went
round ;

And still as each repeated pleasure tir'd ;

Succeeding sports the mirthful band inspir'd ;

The dancing pair that simply sought renown,

By holding out to tire each other down ;

The swain, mistrustless of his smutt'd face,

While secret laughter titter'd round the place ;

Չեկեղեցեակըդ վայելուչ գաղաթնացեալ՝ ի բըլըակին ,

Չանտառակըդ մորենեաց խիտ հովանեօքն հանգու-
ցիչ ,

Տեղի պատկան զըուցասէր եւ սիրահար հասակի :

Քանիցս ես օրհնեցի զառաւօտըն նորալոյս՝

Յորում գործք եւ վաստակք ապին տեղի զուարթ
խաղուց ,

Եւ համօրէն դեղըն բնակք զերծ ի հոգոց աշխատու-
թեանց՝

Խուռն գային ընդ հովանեաւ տերեւախիտ ծառա-
ստանին .

Ուր , ըզբօսանք խաղուց ըզխաղս յաջորդէին նորանոր ,

Ուր ի վէգ գայր պատանին , ե ծերունի զբօսնոյր
յակճիւ :

Քանի մըրցանք ըմբշամարտից եւ կամ կաքաւք դար-
ձադարձ ,

Քանի վաղք եւ ճեմք եւ հակաճառք անդանօր :

Եւ թէ նոյնք ինչ եւ նրմանք կըրկնէին խաղք անդա-
դար՝

Յըղիացեալ ջոկըն կայտառ դառնայր դիմէր ի նոր
ինչ խաղ .

Չեռն ի ձեռն խուճք առեալ ի սլար՝ ոչ այլ ինչ կամս
ուներտլ ,

Բայց պարտասեալք յոգւոց թասել յերկիր թաւալ
ընկենուլ :

Բնաւ անսոյթ էր շինականըն զերեւացն աղտեղէլոց ,

Մինչ աստանօր ահուճքն ողջոյն հեղնէր ընտա ծաղը-
արձակ .

The bashful virgin's sidelong looks of love,

The matron's glance that would those looks re-
prove.

These were thy charms, sweet village! sports like
these,

With sweet succession, taught e'en toil to please:

These round thy bowers their cheerful influence
shed,

These were thy charms — but all these charms
are fled.

Sweet smiling village, loveliest of the lawn,

Thy sports are fled, and all thy charms withdrawn;

Amidst thy bowers the tyrant's hand is seen,

And desolation saddens all thy green:

One only master grasps the whole domain,

And half a tillage stints thy smiling plain;

No more thy glassy brook reflects the day,

But, chok'd with sedges, works its weedy way;

Along thy glades, a solitary-guest,

Եւ օրիորդ թէ ամօթխած գաղտուկ սիրով աչս ար-
ձակէր ,

Մայրն ըզգօն սաստէր աչօքն՝ ըզհայեցուածսն ամ-
փոփեւ :

Այսպիսիք քո զբօսանք , գիւղդ իմ քաղցրիկ . այս քո
բերկրանք

Զուարթասէս յաջորդեալք՝ հեշտ գործէին և զխառ
վաստակ .

Եւ ախորժնոցին ազգումն հընչէր ի վայրբդ հովանաւոր .

Այսպիսիք քո զբօսանք : Այլ , ո՛հ , էանց գընաց զբօ-
սանքդ ամեն :

Գիւղ քաղցրաժըպիտ , սիրելագոյն մարգաց մայ-
րեաց ,

Անշքեցան գեղ քո եւ փառք , ոչընչացան եւ քո
հրատոյրք :

Իրունաւորին մըխեցաւ ձեռն ժանտ ի քո հովանոցս
իսկ ,

Եւ աւեր եղծեալ խամրեաց զամենայն քո դաւարու-
թիւն .

Միայնակ մի ոք աիրացեալ կորդեաց գրաւեաց ըզքեղ
ողջոյն ,

Եւ դաշաք քոյին ծիծաղախիտք հաղիւ կիսով արդ
մըշակին :

Ոչ ևս ճաճանչք արեգական ի ջինջ ալեացըդ ցոլանան .

Կընիւն ու եղէգն՝ անդ խոչընդօտն հաղիւ ներնն զե-
ռալ խաղալ :

Ի համօրէն ամայու թեանդ՝ հիւր մենակեաց՝ ճայիկ
միայն

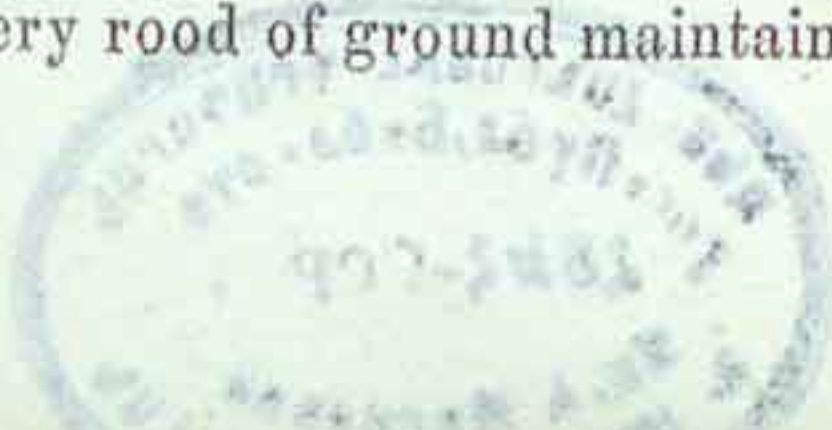
6
4
9
3
9
5

The hollow-sounding bittern guards its nest;
Amidst thy desert walks the lapwing flies,
And tires their echoes with unvaried cries.
Sunk are thy bowers in shapeless ruin all,
And the long grass o'ertops the mouldering wall;
And, trembling, shrinking from the spoiler's hand,
Far, far away, thy children leave the land.

Ill fares the land, to hastening ills a prey,
Where wealth accumulates, and men decay:
Princes and lords may flourish, or may fade;
A breath can make them, as a breath has made;
But a bold peasantry, their country's pride,
When once destroy'd, can never be supplied.

A time there was, ere England's griefs began,
When every rood of ground maintain'd its man;

Սուր եւ խորին կրօնիչ բարձեալ ըզգուշանայ բրնկան
խւրով :

Յանաբարգաձայն ճեմելիսդ յածի ազան խորթ սիրա-
մարդ ,

Հումանրւօդ ձայնիւն աշխատ զարձագանդսրդ առ-
նելով :

Ծառատունկքդ հովանաւորք դարձան յաւերս անկեր-
պարանս :

Խոտ անսխտան աճեալ ծածկէ զկատարս որմոցրդ
ցեւեւոց :

Եւ որդիք քո ահաբեկք թողեալ ըզքեզ զերկիր ճնրն-
դեան ,

Յասէ ձեռաց յափրշտակչին փախչին դրնան յօտա-
րութիւն :

Փութանակի հասանեն դան չարիք յերկիր անտէ-
րունչ ,

Ուր ճոխութիւնք կան դիզադէզ և է թափուր ի մարդ-
կանէ :

Իշխանք և մեծատունք ծաղկել կարեն փոյթ եւ խա-
մբել :

Եունչ մի եւեթ որ ըզնոսին հաստեաց՝ կարէ դարձեալ
հաստել :

Այլ ըզգործօն աղջ մըշակաց , պարծանք շինից ու ա-
դարակաց ,

Թէ միանգամ քրճքրճեցաւ՝ անհրնար միւս անգամ
կանգնել :

Էր երբեմն եւ Անդղիա դեռ անձաշակ աղետից ,
Մինչ շատացեալ իւրաքանչիւր սահաւ հողոց ինչ կա-
լուածով :

For him light labour spread her wholesome store,
Just gave what life requir'd, but gave no more:

His best companions, innocence and health,
And his best riches, ignorance of wealth.

But times are alter'd; trade's unfeeling train
Usurp the land, and dispossess the swain:

Along the lawn where scatter'd hamlets rose,
Unwieldy wealth and cumbrous pomp repose;

And every want to luxury allied,

And every pang that folly pays to pride.

Those gentle hours that plenty bade to bloom,

Those calm desires that ask'd but little room,
Those healthful sports that grac'd the peaceful
scene,

Liv'd in each look, and brighten'd all the green;

These, far departing, seek a kinder shore,

And rural mirth and manners are no more.

Վայելէր զքաղցր տրիտուր վաստակոցն չափաւոր ,
Հայթհայթելով ըզկարեւոր պէտարն , այլ ոչ և զա-
ւելորդ ,

Ընկերք աղնիւք էին նրմին առողջութիւն ու անակողու-
թիւն ,

Եւ ճոխութիւն պատուական՝ գոլն անդիտակ ընչե-
ղութեան :

Այլ փոխեցան ժամանակք . և շահասէր տենչ վա-
ճառուց

Գրաւելով նենգաւ զերկիր՝ կասկտեաց զկալուածս
հողագործին .

Մարգագետին՝ յորում երբեմնն խիտ առ խիտ սը-
փռէին հիւղք՝

Այսօր յանարդ փարթամութեան ու ի սնտոի շուք
պերճութեան կայ .

Ձեղխութիւն շրւայլ եւ խօլ անյագարար ցանկայ
խնդրէ ,

Եւ հարկ ծանր անմրտութիւն հատուցանէ գուռղու-
թեան :

Ժամք և աւուրք բարեբաստիկք՝ փրթթինաղարդք
առատութեամբ ,

Տենչանք խաղաղականք որք սակաւուք շատանային ,
Ըզբօսանք առողջարարք՝ զարդարանք հաշտ տեսչա-
րանին ,

Նրկարէին յամենայն դէմս հըրճուեցուցեալ ըզդա-
լարիս .

Այս ամենայն օտարացեալ խոյս ետ ափունս խնդրել
համբոյրս ,

Եւ ոչ եւս երեին գիւղական բարք ու երջանկութիւն :

Sweet Auburn! parent of the blissful hour,
Thy glades forlorn confess the tyrant's power.
Here, as I take my solitary rounds,
Amidst thy tangling walks, and ruin'd grounds,
And, many a year elaps'd, return to view
Where once the cottage stood, the hawthorn
grew,
Remembrance wakes, with all her busy train,
Swells at my breast, and turns the past to pain.

In all my wanderings round this world of care,
In all my griefs — and God has given my share —
I still had hopes my latest hours to crown,
Amidst these humble bowers to lay me down;
To husband out life's taper at the close,
And keep the flame from wasting by repose:
I still had hopes, for pride attends us still,
Amidst the swains to show my book-learn'd skill,

Ո՛վ Աւբուռըն սիրամնունդ, ծընող պահուց երա-
նութեան,

Ծառուղիք քո ամայիք ըզբունաւորըն բողոքէն:

Աստ մինչ ճեմս առեալ ըզգնամ ես առանձինըն մը-
տախոհ՝

Ի միջակից քոյին շաւիղս եւ յաղարակըս կտրգացեալս,
Եւ ի միտս անդրէն ամացն անցելոց դան քաղցր յի-
շատակք,

Յորըս կանգուն կայր տաղաւարն և շուրջ սլասէր
դազ վայրենի.

Բաղմատպասիկ զարթուցանեն և բաղմակերպ խոր-
հուրդըս յիս,

Եւ շուրջ մածեալ գելուն ըզսիրտ անձկաւ անցեալ
բարօրութեան:

Ի յողգողդ ընթացս իմոց կենաց յերկրիս այս բաղ-
մահոյ,

Յանձկութիւնս իմ յամենայն, — զի և ինձ ետ Տէր
զիմ բաժին, —

Ակն ունէի յուսաստատար կընքել զաւուրց իմոց նըշ-
խարս,

Տերեւազարդ ի հովանոցըս յայսոսիկ առնուլ դադար.
Յուսայի անդ արծարծել զաղօտ լապտեր նուաղեալ
կենաց,

Եւ տակաւին զառկայծեալ բոցն անշէջ պահել յան-
դորրու անդ.

Յուսայի, — զի անամեկին է յար ի մէնջ հպարտու-
թիւն, —

Յերի մշակաց հանդէս առնել մատենայած իմ գիտու-
թեանս.

Around my fire an evening group to draw,
And tell of all I felt, and all I saw;
And, as a hare whom hounds and horns pursue,
Pants to the place from whence at first he flew,
I still had hopes, my long vexations past,
Here to return — and die at home at last.

O blest retirement, friend to life's decline,
Retreats from care, that never must be mine,
How blest is he who crowns, in shades like these,
A youth of labour with an age of ease;
Who quits a world where strong temptations try,
And, since 't is hard to combat, learns to fly!
For him no wretches, born to work and weep,
Explore the mine, or tempt the dangerous deep;
Nor surly porter stands in guilty state,
To spurn imploring famine from the gate:
But on he moves to meet his latter end,

Եւ պար առեալ նոքօք զերեկոյեանն խարուհաւ՝
Չամենայն պատմել նոցա զոր ինչ տեսի եւ փորձեցի :
Չինչ նապաստակ հալածեալ յորսորդական շանց եւ
փողոց՝

Սրտաթունդ զորջն խնդրէ յորմէ ելեալն էր զառա-
ջինն ,

Ս, յսպէս յեա դժոխքմբեր խնոց վըշտաց՝ ակն ունէի
Վերադառնալ եւ մեռանել այսրէն ի վայրն իմ ըն-
տանի :

Ո՛վ երջանիկ միայնութիւն , զովող յեաին աւուրց
կենաց ,

Ս, պաւէն տառապանաց հոգոց՝ որք ոչ եւս իցեն իմ
Երանի՛ որ ընդ այսպիսեօք սաղարթաճեմ զով հովա-
նեօք՝

Ըզմանկութիւն բազմավաստակ՝ խաղաղաւէտ պա-
կէ ամօք .

Որ լքանէ զաշխարհս ուր պէսպէս փորձեն բուռն
փորձութիւնք .

Եւ զի չկարէ դիմամարտել՝ ընարէ խուսել եւ ճողոսրել :
Որում՝ չիք ոք թըշուառ ծընեալ ի հեծութիւն եւ ի
վաստակ ,

Եւ դեգերեալ ի քրայս բովուց , կամ դիմագրաւ յան-
սաստ ալիս .

Ոչ դարապետ դըժպըհի որ պերճազգեաց կացեալ
առ դրունս

Չաղերսարկուն սովալըլուկ մերժեալ ի բաց հալա-
ծեացէ .

Ս, յլ ի հուսկ հասանել ժամու նորին՝ դան եւ հրեշ-
տակք

Angels around befriending virtue's friend;
Sinks to the grave with unperceiv'd decay,
While resignation gently slopes the way;
And, all his prospects brightening to the last,
His heaven commences ere the world be past.

Sweet was the sound, when oft, at evening's
close,
Up yonder hill the village murmur rose;
There, as I past with careless steps and slow,
The mingling notes came soften'd from below;
The swain responsive as the milk-maid sung,
The sober herd that low'd to meet their young;
The noisy geese that gabbled o'er the pool,
The playful children just let loose from school;
The watch-dog's voice, that bay'd the whispering
wind,
And the loud laugh that spoke the vacant mind;
These all in sweet confusion sought the shade,
And fill'd each pause the nightingale had made.

Պարիտակեալ մըխիթարել ըզլաւութեանցն պաշտօնեայ •

Սնտաղնաս ալէւորեալ ի շիրիմ անդրը խոնարհի,
Մինչդեռ հարթէ զուղին կամացն զուգութիւն ընդ
տէրունայն •

Եւ ամենայն զոր նրկատէրն բովանդակ պայծառացեալ՝

Բանին նրմա երկինք մինչչեւ տղցաւորիս անհետ եղեալ •

Քանի՛ տխորժ յաճախ ի կարճատել երեկորին

Լըսելի լինէր շրշունջ յընթերակայ գեղջն բըլուր •
Մինչ անտանօր սաղապաճեմ եւ յանըզգոյշ անցեալ
գնայի •

Մեղմագոյնք ի վերուստ ձայնք ներդաշնակեալք քաղցր
հընչէին •

Սնդրադարձ ձայն հովուին առ երգըս հովուուհայն
կաթնաբերի •

Պուռչիւն ըզգաստ հօտից յանձուկ խընդիր գառանց
որթուց •

Սղաղակոտ զարմի սագուց լոյլ եւ մըխիրձ ի նըքողակ •

Երամաղ զուարթ՝ ի նմին սլահու ի զըպրօցէն եղեալ
արձակ •

Հաջիւն շանց սլահասղանաց ընդդէմ հօլմոցն շրշնջմանց •

Եւ ծիծաղ բարձրաձայն առհաւատչեայ ուրախ ուլոց •
Սյս ամենայն հեղախառնեալ տակաւ դիմէր գայր ընդ
յարկաւ •

Լցեալ ըզպահս յորում սոխակ ի գեղդեղմանցն առ
նոյր գաղար •

But now the sounds of population fail,
No cheerful murmurs fluctuate in the gale;
No busy steps the grass-grown footway tread,
But all the bloomy flush of life is fled;
All but yon widow'd, solitary thing,
That feebly bends beside the plashy spring;
She, wretched matron, forc'd in age, for bread,
To strip the brook with mantling cresses spread,
To pick her wintry faggot from the thorn,
To seek her nightly shed, and weep till morn;
She only left of all the harmless train,
The sad historian of the pensive plain.

Near yonder copse, where once the garden
 smil'd,
And still where many a garden flower grows wild;
There, where a few torn shrubs the place disclose,
The village preacher's modest mansion rose.
A man he was to all the country dear,

Այլ արդ ոչ եւրս լրսի ձայն ցընծութեան ժողովըր-
դեան .

Ոչ մի մրմունջ ուրախարար խայտայ հողմոց ի թեւս
թեթեւս .

Ոչ դարշապարք ժիրք յոանահեարս նըշմարին մար-
դադեանոյն .

Սրացան , աւանդ , այս ամենայն ծաղկերանդ շուք կեն-
դանութեան .

Այն , անցեալ է ամենայն , բայց մին միայն այրիացեալ ,
Որ վայրահակ անդ առաջի կայ ծանծաղուտ աղ-
բերակին ,

Սովալըլուկ չուառ աիկին անցեալ զաւուրք՝ յածեալ
խնդրէ

Ըզըրկոտեմն՝ յոգեպահիկ , ըզծործորոյն զարդ մա-
նուածոյ ,

Եւ առ խարոյկ ձըմերայնոյ քաղեալ կրկուտ ինչ տա-
տասկի ,

Դիմէ ի հիւղըն ցայգական եւ լայ զգիշերըն ցառաւօտ .
Նա միայն մնացեալ նըշխար յանշըքացեալ դասուց
անտի ,

Պատմաբան տրխրաղգեցիկ վարանելոյ դաշտադեանին :

Հուպ պուրակիս ուր ծաղկաւէտ փըթթէր երբեմըն
պարաիղակ ,

Եւ ուր ծաղկունք դեռ եւս աճեն վարկպարաղի վայրե-
նացեալք ,

Անդ ուրանօր թուփք ցան եւ ցլիւ յայտնի առնեն դեռ
ըզտեղին՝

Ամբառնայր գեղջերիցուն տաղաւարիկն անպաճոյճ :
Էր սիրելի հասարակաց , եւ համբաւէր դու մեծատուն ,

And passing rich with forty pounds a-year;

Remote from towns he ran his godly race,
Nor e'er had chang'd, nor wish'd to change his
place;

Unskilful he to fawn, or seek for power,
By doctrines fashion'd to the varying hour;

Far other aims his heart had learnt to prize,

More bent to raise the wretched than to rise.

His house was known to all the vagrant train,

He chid their wanderings, but reliev'd their pain;

The long-remember'd beggar was his guest,
Whose beard descending swept his aged breast;
The ruin'd spendthrift, now no longer proud,
Claim'd kindred there, and had his claims allow'd;

The broken soldier, kindly bade to stay,
Sat by his fire, and talk'd the night away;

Wept o'er his wounds, or tales of sorrow done,

Shoulder'd his crutch, and show'd how fields were
won.

Pleas'd with his guests, the good man learn'd to
glow,

Քանզի չորից տասանց ոսկեաց էին նրմա հասք սա-
րեկան .

Ի քաղաքաց հեռի վարէր բարեպաշտօն ընտանեկաւն ,
Անմեկին ի տեղւոջէն , և ոչ փոխել զայն յօժարէր .

Անգիտակ ի շողովել կամ անկարող յիշխանութիւն .
Յամենայն ժամ անձանձրոյթ ուսման կրօնից սղա-
րատելով ,

Ախորժ զբօսանլս սրբախն՝ ոչ այլ ինչ գիտէր եւ հան-
դուցիչ՝

Քան խոնարհել առ ի զթշուառնն կանգնել , ոչ զինքն
ամբառնալ :

Ծանօթ էր տունն նորա համայն թափառական խրմբի
տեղւոյն .

Արշտամբէր ըզմուտրեալս այլ դորովէր ըզվիշտ նու-
ցին :

Հանապաղ յիշմամբ լինէր ասպրնջական մուրացկին ,

Որոյ ալիք իջեալ ըզլանջսրն ծածկէին բազմամեայս .

Զըքաւորեալն անառակ ասպաշաւեալ և կորակոր՝

Գայր խոնարհէր խնդրել ներուժն եւ ընդունէր ըզ-
թողութիւն :

Զօրական խեղանդամ հիւրընկալեալ մտերմաբար ,

Առ խարուկաւ նորին բազմեալ խօսէր յերկար ցըխոր
գիշեր .

Ըզվիրացն ողբայր վըտանդ , սղատմէր ըզդէսլս աշխա-
րելիս ,

Յեցեալ ի ցուպրն սղատմէր մի՛ սա միօջէ զխմրդ յաղ-
թողք դրամն :

Վառեալ ի սէր հիւրոցն այրն երկիւղած եւայր հոգւով ,

And quite forgot their vices in their woe;
Careless their merits or their faults to scan,
His pity gave ere charity began.

Thus to relieve the wretched was his pride,
And e'en his failings lean'd to virtue's side;
But in his duty prompt at every call,
He watch'd and wept, he pray'd and felt for all;
And, as a bird each fond endearment tries,
To tempt its new-fledg'd offspring to the skies,
He tried each art, reprov'd each dull delay,
Allur'd to brighter worlds, and led the way.

Beside the bed where parting life was laid,
And sorrow, guilt, and pain, by turns dismay'd,
The reverend champion stood. At his controul,
Despair and anguish fled the struggling soul;

Լուեալ զաղէան ի մոռացօնս արկանէր զախտըս նոցին :
Չէր ինչ փոյթ նրմա քննել զարդիւնս նոցին կամ ըզ-
յանցանս ,

Այլ մորմոքէր ի գուծ մինչեւ ձեռն ի սիրոյն ար-
կեալ ի գործ :

Այսպէս նրմա էր ցանկալի գուլ մըխիթար վըշտա-
ցելոց .

Եւ թէ երբեք ինչ զանցանէր՝ ի լաւութեան սակս էր
և այն .

Այլ ի լուսն իւրոց սրարաուցն առ ամենայն կոչ կայր
արթուն ,

Հըսկէր եւ լայր և աղօթէր և կարեկցէր հասարակաց .
Իբրեւ թըռչուն որ զամենայն ջան եւ հընար փորձեալ
յօժար՝

Բիւր գըգուանօք ըզմանրերամ կըրթէ ձագունս իւր
ի թըռչանս ,

Չամեն փորձէր փորձ՝ ատելով ըղյուլութիւն դան-
դաղանաց ,

Յուցանէր աշխարհս սրայծառս և ճանասարհ հոր-
դէր առ նոյն :

Առ մահձին՝ ուր հոգեվար մերձ ի կենացըն կայ հրա-
ժեշտ ,

Եւ յիշատակք ցաւոց վըշտաց և յանցանաց նեղեն
ըզնս ,

Կայր ախոյեանըն մեծարգոյ . և ի նորին սուրբ սա-
ղրանաց՝

Ի տաղնապեալ հոգւոյն անդի տային թախծանք
ու անյուսութիւն .

Comfort came down the trembling wretch to raise,
And his last faltering accents whisper'd praise.

At church, with meek and unaffected grace,
His looks adorn'd the venerable place;

Truth from his lips prevail'd with double sway,

And fools, who came to scoff, remain'd to pray.

The service past, around the pious man,

With steady zeal, each honest rustic ran;
E'en children follow'd with endearing wile,

And pluck'd his gown, to share the good man's
smile.

His ready smile a parent's warmth exprest,

Their welfare pleas'd him, and their cares distress;

To them his heart, his love, his griefs were given,
But all his serious thoughts had rest in heaven.

As some tall cliff that lifts its awful form,

Swells from the vale, and midway leaves the
storm,

Though round its breast the rolling clouds are
spread,

Քաջալեր երկնածորան գայր եղիւլոյն ի թիկունս ,
Եւ մըրմունջք հուսկ հագագին յօդէին փառս և գո-
վութիւն :

Կայր նա յեկեղեցւոջ հեղիկ դիմօք ու անսեթեւեթ
Եւ հայեցուածք իւր պարկեշտք պըճնէին զվայրըն
վեհունակ .

Ճըշմարտութիւն շըրթանց նորին յաղթահարէր իբր
երկասյրի ,

Եւ վայրազբօս խորհըրդովք եկեալքն՝ յաղօթըս կային
անդ :

Յաւարտել պաշտամանն առ բարեպաշտ հովիւն իւ-
րեանց

Մի զմիով խուռըն ճեպէին շինականքն առաքինիք .

Նաև երամ մանկըտուոյն զըւարթախառըն նենդ դոր-
ծեալ՝

Չըղգեստէն բուռն հարեալ ձըգէր , ահն անուշակ ժըմ-
տին կալեալ .

Պատրաստական ծիծաղ նորին ըղհայրական բերէր
գորով .

Ընդ հանդիսա նոցին խընդայր , ընդ տառապանսըն
տագնասպէր .

Ըղնոքօք յար բերէին և սիրտ և սէր եւ անձկութիւնք .

Այլ խօսմունքըն կարեւորք յերկինս ի վեր հայէին
միշտ :

Պէս դունակ քարաժայռ իմն ահեղաշուք յաղթա-
հասակ

Ի հովտէն վերամբարձեալ՝ ի վտթորկաց միջակոծի

Թէ շեղձաշեղջ ըղանջաւն ամսըրոսպք մըրըկեալ պա-
րունակին ,

Eternal sunshine settles on its head.

Beside yon straggling fence that skirts the way,

With blossom'd furze unprofitably gay,

There, in his noisy mansion, skill'd to rule,
The village master taught his little school:

A man severe he was, and stern to view,
I knew him well, and every truant knew;

Well had the boding tremblers learn'd to trace

The day's disasters in his morning face;
Full well they laugh'd with counterfeited glee
At all his jokes, for many a joke had he;
Full well the busy whisper circling round,

Convey'd the dismal tidings when he frown'd:

Yet he was kind, or if severe in aught,
The love he bore to learning was in fault;

The village all declar'd how much he knew,

'T was certain he could write, and cypher too;

Lands he could measure, terms and tides presage,

Այլ ըղկատարն արիաւորէ սրայծառութիւն անշա-
մանդաղ :

Հեռագոյն անդ առ ցանկին որ ցիր պատի զճանա-
պարհաւն ,

Ծաղկափրթիթ մոշավայրեալ վարկաւարաղի գործելով
զարդ ,

Յաղաղակոտ ի կայանին՝ քաջայարմարն յառաջնորդել ,
վարժապետ գեղջն հաստատեալ վարէ զփոքրիկ զիւր
վարժատուն .

Անաչառ ոմն երևէր և անժըպիտ կերպարանօք .

Ծանեայ զնա ևս ինքնին , եւ քաջ պրդերգքն ըննա ճա-
նաչէին .

Որք երկիւղիւ զարկածս աւուրն գուշակել ըղձա-
նային՝

Յառաւօտին հայեցուածոց նորին ըննոյն ուսանէին :

Բունն անձանց առնէին՝ առ ծաղրալից նորին կատակ

Արձակել ծաղր ակամայ , զի և յաճախ ծաղրաբանէր :

Գուն գործէին ճարտարօրէն և ընդ միմեանս հրճճել
տրխուր ,

Թէ նորալուրս ինչ տրխրականս ծանուցանէր սուրս-
տեալ յօնիւք .

Սակայն այր էր բարեմոյն , եւ եթէ խիստ եւրս զխմօք ,

Հսակալ յածու մն ի զըսրութիւնս՝ ու ոչ այլ ինչ էր
այնրմ սրամձառք :

Ողջոյն իսկ գիւղըն վեկայէր թէ քաջավարժ հրմուտ
է գրոց .

Եւ ոչ գրել միայն գիտէ այլ թուանշանօք իսկ հա-
մարել .

Չանդրս չափել , ըղժամանակրս գուշակել և զանձ-
րեալս :

And e'en the story ran — that he could guage;
In arguing too, the parson own'd his skill,
For e'en though vanquish'd, he could argue still;

While words of learned length, and thund'ring
 sound,
Amaz'd the gazing rustics rang'd around;

And still they gaz'd, and still the wonder grew,
That one small head could carry all he knew.

But past is all his fame. The very spot

Where many a time he triumph'd, is forgot.

Near yonder thorn, that lifts its head on high,

Where once the sign-post caught the passing eye,

Low lies that house where nut-brown draughts
 inspir'd,

Where grey-beard mirth, and smiling toil retir'd,

Where village statesmen talk'd with looks pro-
 found,

And news much older than their ale went round.

Imagination fondly stoops to trace

Էին էին որք ասէին , թէ եւ զտակառս գիտէ չափել
Ի պայքար վիճից երէցն իսկ վրկայէր զհանձար նորին օ
Յաճախ և յեա իսկ պարտութեան տակաւին զվէճն
յառաջ վարէր ,

Մինչեւ յապուշ կացուցանել ըզպարզ գեղջուկս որ
շուրջ զիւրև ,

Ուսումնական ճուռով բանիւք և ճամարտակ յոխորտ
ձայնիւ :

Եւ որքան դէտ ահըն կային այնքան յաւէտ սքանչա-
նային ,

Թէ զլուխ փոքրիկ զխորդ տանէր զայնչափ անչափ
գիտութիւն :

Այլ արդ անցեալ են փառք նորին , ու ի մոռացոմս
անկեալ տեղին՝

Վրկայն յաճախ ու ահանատես նորուն պէսպէս յաղ-
թանակաց :

Առ փշալից թըփոյն ընթեր՝ որ բարձրաձաղկ ձըկաթ
յերկինս ,

Ուր անցորդին յակն անկանէր երբեմն ձող նըշանա-
ցոյց ,

Տապաստ գընի տունն այն՝ յորում թուխ ըմպելին
վառէր ըղխանդ ,

Ուր ապաստան վնէր զըւարթ ալեւոյթ և հեշտ վաս-
տակ օ

Ուր գեղջաւադ ճառ արկանէր շուրջ գիտելով խորա-
հայեաց ,

Եւ լըսէին վէպք՝ վաղեմիք քան զգարեջուրն որ ըմ-
պէին :

Զի քաղցր է մըտաց երբեմն յաճիլ յիշատակօք՝

The parlour splendours of that festive place;
The white-wash'd wall, the nicely sanded floor,
The varnish'd clock that click'd behind the door;
The chest contriv'd a double debt to pay,
A bed by night, a chest of drawers by day;
The pictures plac'd for ornament and use,
The twelve good rules, the royal game of goose;
The hearth, except when winter chill'd the day,
With aspen boughs, and flowers and fennel gay,
While broken tea-cups, wisely kept for show,
Rang'd o'er the chimney, glisten'd in a row.

Vain transitory splendours! could not all
Reprieve the tottering mansion from its fall?
Obscure it sinks, nor shall it more impart
An hour's importance to the poor man's heart;
Thither no more the peasant shall repair,
To sweet oblivion of his daily care;
No more the farmer's news, the barber's tale,

Ըզպայծառ խօսարանաւ ժողովեալդն խրախալից ,
Ուր որմուկնք նորոգ բըռեալք , յաասկ խնամով խը-
ճամածեալ ,

Սպիկածեփ ժամացուցակն որ յեայ դրանն թինդ
առնոյր .

Սրկդն ճարտար որ հարկանէր կըրկին ըսպաս հանա-
պաղօր , —

Սնկողին ի դիշերի գոլով , դարան ի տըւընջեան . —

Պատկերք ղեալեղեալք ի պէտս ու ի դարդ վայելչու-
թեան ,

Երկոտասան լաւ կանոնակքն , և սադախաղն արքա-
յական ,

Վառարանն ոստովք պըճնեալ բարաւոյ , ծաղկամք ,
սամթիւ ,

Բայ յաւուրց ձմերայնոյ եղեմասպատ ցըրտութեանց .

Եւ կիսաբեկ սըկահք թէի ղգուշեաւ պահեալք ի
շուք եւ ցոյց

Ի ճակատ ծըխնեւոլղին գեղեցկաշար արկեալ ի կարդ :

Զնւր անցաւոր պայծառութիւն , ղի ոչ եղեւ բա-
ւական

Ըզկայանն այն ղաղիաղփունն արդեւուլ յեղծանելոյ :

Կործանի ղանխըլարբար , եւ ոչ մի ժամ այսուհեաւ

Կարասցէ սիտիանա ածել առ վըշտացեալ սիրտ եղ-
կելոյն :

Ոչ ևս դարձցի շինական անդր ի դիւտ քաղցրիկ մա-
ռացութեան

Հոգոյ իւրոյ տառապանաց օրըստօրեայն աշխատու-
թեանց .

Ոչ երկրատեաւնն նորալուրք եւ ոչ ղըրոյցք վեպք
սամիրըջին

No more the woodman's ballad shall prevail;
No more the smith his dusky brow shall clear,
Relax his ponderous strength, and lean to hear;
The host himself no longer shall be found
Careful to see the mantling bliss go round;
Nor the coy maid, half willing to be prest,
Shall kiss the cup to pass it to the rest.

Yes! let the rich deride, the proud disdain,
These simple blessings of the lowly train,
To me more dear, congenial to my heart,
One native charm, than all the gloss of art:
Spontaneous joys, where nature has its play,
The soul adopts, and owns their first-born sway;
Lightly they frolic o'er the vacant mind,
Unenvied, unmolested, unconfin'd.
But the long pomp, the midnight masquerade,

Լըսիցին անդ, ոչ ցուցք երգոց փայտահարին անդ
հընչեացին.

Ոչ այլ դարբինն ըզթանձրախիտ մըրուր յօնիցըն սըր-
բելով

Կացցէ զանդամսըն կաղդուրել կարչնեղս, և ունին
ի լուր տայցէ,

Եւ ոչ ինքն իսկ վանատուրն այսուհետև դըտցի անդէն
Հոգաջան դիտել ըղշուրջ դալ խրախալից երջանկու-
թեան.

Ու ոչ օրիորդ սլարկեշտագեղ դիւրայօժար առ ա-
ղերսել՝

Հըպեցուսցէ դբաժանն առ շուրթըն եւ տացէ մեր-
ձաւորին:

Ծիծաղեացի թող փարթամս և խոտեացէ ամբար-
տաւան

Ըզպարզունակ երանութիւն նըւաստատիպ երախա-
նին,

Այլ ես առնեմ նախամեծար եւ է սըրախ սիրելա-
գոյն՝

Գեղեցկութիւն բնական, ի վեր քան զամեն շուք ա-
րուեստախառն.

Յընդաբոյս բերկրութիւնս՝ յորըս բնութիւն մասն
ունիցի՝

Հաճի հոյի, և զանդրանիկ հրճուանս նոցին յինքըն
խառնէ.

Թաղան խայտան նոքա յախուռն յանըզբաղեալ մը-
տաց վերայ,

Աննախանձք ամենեւին, անխրուովք եւ անսպարիակք:

Այլ մարդ ըղբօսասէր մինչ չեւ կիսով իսկ վայելեալ

With all the freaks of wanton wealth array'd,
In these, ere triflers half their wish obtain,
The toiling pleasure sickens into pain :
And e'en while fashion's brightest arts decoy,
The heart distrusting asks, if this be joy ?

Ye friends to truth, ye statesmen who survey
The rich man's joys increase, the poor's decay,
'T is your's to judge, how wide the limits stand
Between a splendid and a happy land.
Proud swells the tide with loads of freighted ore,
And shouting folly hails them from her shore ;
Hoards e'en beyond the miser's wish abound,
And rich men flock from all the world around.
Yet count our gains. This wealth is but a name,
That leaves our useful products still the same.
Not so the loss. The man of wealth and pride
Takes up a space that many poor supplied ;

Ձերկար հրահանդրս հանդիսից, ըզդիմափոխ դիշերի
խաղս,

Պրճնազարդեալս համօրէն ցնորիւ լիաբուււրն յըզ-
փութեան,

Ջբօսանքդ այդ ծանրատաղաուկք փոխին խիոյն ի
տառապանս .

Եւ նորութիւն թէպէտ անդ պէսպէս արուեստիւք
զարդս յաւելցէ,

Այլ անվըստահ հարցանէ սիրա՝ թէ այս իցէ ուրա-
խութիւն :

Ի ուք բարեկամք ճշմարտութեան, որք միտ եղեալ
դիտէք քննէք

Չաճումն հեշտից մեծատան, եւ զաղքատին նուաղել
ցածնուլ,

Չեղ անկ դատել քանի մեծ եւ լայն խըտրոցք են ու-
ասպարէզ

Ընդ երկիր հարըստայեղց եւ ընդ երկիր երանաւէտ :

Գուողաբար ուսնու փքայ ծով ահաղձուն բեռամբք
բովուց,

Ու անմըտութիւն ծափրս հարեալ անդ ի յափանց
զայն ողջունէ .

Սնորադայն քան զադահին տենչանա խի անդ մը-
թերին դանձք,

Ի ծաղայ երկրի դիմեն անդր ընչատէրք հարուստք .

Այլ ո՞ր շահ յայնքան մըթերից : Անուն մի լոկ է ճո-
խութիւն .

Որ թողու նոյն եւ նման զընտիր ընտիր բերոց մերոց ,

Ոչ այնպէս եւ վընասն . զի մեծատունն և փառասէր

Ինքեան գրաւէ տեղի որ շատ էր աղքատաց խի յո-
լովից .

Space for his lake, his park's extended bounds,
Space for his horses, equipage, and hounds:

The robe that wraps his limbs in silken sloth,

Has robb'd the neighbouring fields of half their
growth;

His seat, where solitary sports are seen,

Indignant spurns the cottage from the green;

Around the world each needful product flies,
For all the luxuries the world supplies.

While thus the land, adorn'd for pleasure all,

In barren splendour feebly waits the fall.

As some fair female, unadorn'd and plain,
Secure to please while youth confirms her reign,

Slights every borrow'd charm that dress supplies,
Nor shares with art the triumph of her eyes;

But when those charms are past, for charms are
frail,

When time advances, and when lovers fail,

She than shines forth, solicitous to bless,

Տեղի փակից ընդարձակեալ ամարաստանն և լըճակին :

Տեղի սպասուց երիվարաց՝ կառաց և շանց որսա-
կանաց :

Զորձն որ սքողէ զմարմին նորին ընդարմացեալ ընդ
կերպասեալ՝

Ըզմերձաւոր անդաստանին խորեաց խըլեաց ըղկէս
բերոց .

Բերք դարպասին յորմէ դիտէ զառանձնական հաճոյ
դբօսանս՝

Ընդ վայր հարեալ ի բաց մերժէ զտաղաւարիկն ի մար-
մանդէն :

Արդասիք տխտանացուք ընդ ակեղերըս դեղերին ,
եւ ակեղերք սպաս հարկանեն միոյ միոյ ի վեղխու-

թեանց .

Ու այսպէս երկիր վայելչացեալ ի զուարճութիւն ա-
մենալիք՝

Ի բանագատ անդ սերճութեան ակն ունի՝ նդ հուտ
աւերանաց :

Զօրէն կրնոջ վեղանուոյ անսեթեւեթ պարզականի ,
վրասահացեալ մանկութեամբն հաճոյանալ և ակ-

րանալ ,

Որ ըզհրասպոյրըս բրունաղբօս սրչրանաց ի բաց մերժէ
եւ չառնու յանձն արուեստիւ զյայլթական աչսրն

չսպարել .

Այլ յանցանել վեղեցկութեան , — զի անցաւոր է եւ
գեղ դիմաց , —

Մինչդեռ ամբ յառաջեն եւ տարվածուք յետս ըն-
կրկին ,

Յայնժամ սպա հոգայ կըրթի բարեաւեսիկ երեանալ

In all the glaring impotence of dress.
Thus fares the land, by luxury betray'd;

In nature's simplest charms at first array'd,

But verging to decline, its splendours rise,
Its vistas strike, its palaces surprise;
While, scourg'd by famine from the smiling land,

The mournful peasant leads his humble band;
And while he sinks, without one arm to save,
The country blooms — a garden, and a grave.

Where then, ah! where shall poverty reside,
To 'scape the pressure of contiguous pride?

If to some common's fenceless limits stray'd,
He drives his flock to pick the scanty blade,
Those fenceless fields the sons of wealth divide,

And e'en the bare-worn common is denied.

If to the city sped — What waits him there?

To see profusion that he must not share;

To see ten thousand baneful arts combin'd
To pamper luxury, and thin mankind;
To see each joy the sons of pleasure know,

Ամենայն հեթեթանօք սին եւ անգոր զարդարանաց :

Սոյն այս քաղղ է եւ երկրի կողոսպտելոյ ի գեղտու-
թեանց .

Վայելչադեղ ի սկըզբան , պըճ'նեալ ի սլարզ շնորհըս
բնութեան ,

Ի գըծ ծիլն եւ խոնարհել' ի սերճութիւնըս հատանի .

Տեսլարանս ասացուցիչս եւ ասլարանս կառուցանէ .

Մինչ շինականըն հէգ թողեալ զբարի երկիրն ի վտանգ
սովոյն՝

Զընտանիան առեալ վարէ ողորմագին յօտարութիւն .

Եւ մինչ ընկճի տառապեալըն՝ չիք նըմին ձեռնկալու-

Որ թափեացէ զծաղկունս երկրի , — ըզսպատիղանն
եւ զգերեզման :

Իսկ ո՛ւր արդեօք , ո՛հ , ո՛ւր դիմեսցէ տընանկութիւն
Գրտանել վայր անձեռնհաս ի զըրկանաց գոռոզու-
թեան :

Թէ խոյս տըլեալ երթիցէ յամայի վայրըս գեղջ ուրեք՝
Մակաղել զարօտականըն յազազուն խոսպան գեանի ,
Նա եւ զխոսպան դաշտագեանն կատտեն որդիք մեծա-
տանց .

Եւ ոչ իսկ ամայութիւնք հասարակաց նըմա շնորհին :

Իսկ թէ իջցէ ի քաղաք , զն'նչ անդ արդեօք մնայցէ
նըմա : —

Տեսանել ցիր սերճութիւն՝ ուր չիք նըմա մասն եւ
բաժին ,

Արուեստըս վընասակարըս բիւրաւորս եւ բազմահնարս

Ի գըգուել ըզգեղտութիւն եւ ըզմարդիկըն փոքրօգի .

Տեսանել սէսպէս փափկութիւնս զոր յօրացեալքըն
ճարտարեն ,

Extorted from his fellow-creature's woe.
Here, while the courtier glitters in brocade,

There the pale artist plies the sickly trade;

Here, while the proud their long-drawn pomps
display,

There the black gibbet glooms beside the way.
The dome where pleasure holds her midnight
reign,

Here, richly deck'd, admits the gorgeous train;
Tumultuous grandeur crowds the blazing square,

The rattling chariots clash, the torches glare.

Sure scenes like these no troubles e'er annoy!

Sure these denote one universal joy!
Are these thy serious thoughts? Ah! turn thine
eyes

Where the poor houseless shivering female lies.

She once, perhaps, in village plenty blest,

Has wept at tales of innocence distress;

Her modest looks the cottage might adorn,

Sweet as the primrose peeps beneath the thorn;

Եւ ոչ առնեն հաղորդ նոցին ըղտառապեալս նրմանիս :
Անդ տեսցէ նա զգրանիկն յոսկեճամուկ պըճնեալ
դիպակ ,

Մինչ գուռատեալն գործաւոր յանփառուանակ ճգնի
վաստակ .

Մինչ պարծենկոտք պարդեալ լայնեն անդ պերճու-
թիւնս երկարաչարս ,

Սեւաշուքն կախողան անդ նըշմարի առ փողոցին .

Գլմբէթ՝ ուր ելեւէջս առնեն զողջոյն գիշեր պէսպէս
զբօսանք ,

Մեծաշուք զարդարեալ ընդունի զհոյլս փարթամաց .
Բաղմաշըշուկ մեծութիւն խուռն ի հրատարակ դամ-
բարափայլ .

Որտաճայն գղըրդիւն կառաց , շըլացուցիչ շողիւն ջա-
հից .

Տեսլարանք այսգուռակ ո՛չ խուովեսցեն , ո՛չ նեղեսցեն
զոք .

Եւ սյս իցէ աներկբայ ուրախութիւն հասարակաց :
Հաւանիցի՛ս և դու այդմիկ : Ո՛հ , դարձո՛ դաշըս քո եւ
տես

Զայրի կինըն տառապեալ ի մէջ դեալն , անոք ան-
տուն .

Թերեւս և նա երբեմն ի դեղջ առատութեան վայե-
լէլով՝

Արատաուէր լըւեալ զաղէաս անմեղութեան տառա-
պելոյ .

Եւ որպէս դիրդ ձիւնածաղիկ դարնանայնոյ՝ նդ փը-
շովք փթըթեալ՝

Այնպէս աչկունքն հեղահայեացք զարդարելն ըղ-
խըճիթն իւր .

Now lost to all, her friends, her virtue fled,
Near her betrayer's door she lays her head,
And pinch'd with cold, and shrinking from the
 shower,
With heavy heart deplores that luckless hour,
When idly first, ambitious of the town,
She left her wheel and robes of country brown.

Do thine, sweet AUBURN, thine, the loveliest
 train,
Do thy fair tribes participate her pain?
E'en now, perhaps, by cold and hunger led,
At proud men's doors they ask a little bread!

Ah, no. To distant climes, a dreary scene,
Where half the convex world intrudes between,
Through torrid tracts with fainting steps they go,
Where wild Altama murmurs to their woe.
Far different there from all that charm'd before,
The various terrors of that horrid shore;

Արդ զամենայն կորուսեալ եւ զբարեկամս եւ զգաստութիւն՝

Յենու զգլուխն առ սեմօք դրրան իւրոյ ապականչին •
Եւ ի սարսուռ հարեալ ցըրտոյ եւ յանձրեւաց տարափոյ ,

Աըրտակըտուր կականի լայ զաղէտալի զայն ժամ զըժնեայ՝

Յորում նախ յամբարտաւան անկեալ հրապոյր քաղաքատենչ ,

Եթող ելիք ըղձախարակն իւր եւ զգեղջուկ խոշոր ասուեայ :

Արդ եւ քո՞ չըքնաղդ Աւբուռն , եւ քո՞ բնակիչք դեղեցկանսիհք ,

Նախանձեւի քո ժողովուրդ՝ լեցի՞ հաղորդ վըշտաց հիգոյն •

Գուցէ այժմէն իսկ եւ նոքա սովալըլուկք եւ ցըրտահարք՝

Զօրապահիկն հայցել ի դրուճըս դեդերին սիգաց ճոխից :

Ո՛հ , ոչ • ի բացական կլիմայս , տեսի՛լ ողորմելի ,

Ուր բովանդակ իսկ կիսագունտ երկրիս ընդ մէջ իւր ընդհատի ,

Ի սահմանըս տապաղինս երթան օտիւք կըթուցելովք

Ուր Ալդամայն վայրենի գընդընչէ ողբ յաղէտ նոցին :

Երեւոյթք քանի՞ օտարք յիւրեանց հաճոյ տեսարանաց •

Արհաւիրք իւր այլակերպ զարհուրադին ծովափանցն այն •

Those blazing suns that dart a downward ray,
And fiercely shed intolerable day;
Those matted woods where birds forget to sing,
But silent bats in drowsy clusters cling;
Those poisonous fields with rank luxuriance
crown'd,
Where the dark scorpion gathers death around;
Where at each step the stranger fears to wake
The rattling terrors of the vengeful snake;
Where crouching tigers wait their hapless prey,
And savage men more murderous still than they;
While oft in whirls the mad tornado flies,
Mingling the ravag'd landscape with the skies.
Far different these from every former scene,
The cooling brook, the grassy vested green,
The breezy covert of the warbling grove,
That only shelter'd thefts of harmless love.

Բացառիւս արեգակունք ճառագայթեալք շէշտակ'
ի վայր ,

Խըտադին ու անտանելի տարածելով պահ տըւըն-
ջեան .

Մայրիք թանձունք ուր աղգ հաւուց մոռանան ըզ-
դայլայլիկս ,

Այլ լուսկաց չըղջիկանունք թըմբրեալ հոծեալ կը-
ռուին յիրար .

Դաշտք թիւնաբերք առատացեալք 'ի դառնահամ'
ղեղխութենէ ,

Ուր կարիճ սեւաթորմի մահ ըսպառնայ շուրջանակի ,

Ուր ուղեւոր տարաշխարհիկ խիթայ ի մէն մի քայլ
ոտին

Զարթուցանել ըզսոսկալի խայթոցս օձից վրիժա-
ռուաց ,

Ուր վագերք դարանամուտք սպասեն որսոց անխրկե-
լեաց

Եւ մարդիկ վայրենիք արիւնարբուք քան ըզնոսս .

Ուր փոթորիկք հողմայոյզք յաճախագոյն շուրջ պը-
տուակեալ

Խառնակեն ըղխանգարեալն երկիր 'դ երկինըս մըրըր-
կեալս .

Քանի՛ խըտիր ընդ այս տեսիլ և ընդ երկիրն հայրենա-
կան ,

Ուր առուակքն զովարարք , մարդագեալինք կանա-
չագեղք ,

Ծածկոյթք հովանաւորք վըճիռնաճայն ծառաստա-
նաց ,

Ապաւէնք պատկանաւորք դաղտագողի անմեղ սիրոյ :

Good Heaven! what sorrows gloom'd that parting day,
That call'd them from their native walks away;
When the poor exiles, every pleasure past,
Hung round the bowers, and fondly look'd their last,
And took a long farewell, and wish'd in vain
For seats like these beyond the western main;
And shuddering still to face the distant deep,
Return'd and wept, and still return'd to weep.
The good old sire, the first prepar'd to go
To new-found worlds, and wept for others' woe;
But for himself, in conscious virtue brave,
He only wish'd for worlds beyond the grave.
His lovely daughter, lovelier in her tears,
The fond companion of his helpless years,
Silent went next, neglectful of her charms,
And left a lover's for her father's arms.

Ո՛վ երկինք, քանի՛ թախիճք մնայլեցին զօրն ան-
ջաման՝

Որ ըզնոսայն խոտորեցոյց ի ճեմելեացն հայրենեաց •
Յորում հէք աքսորականք զուրիք յամենայն ըզբօ-
սանաց՝

Կորագլուխք առ հովանոցս իւրեանց զյեաի նուագ
հայէին •

Զանդարձականն կարգալով բարեաւ մընայք, և ըզ-
ձալով

Վայրաց սոցին նրմանեաց՝ յայնկոյս ծովուն արեւմը-
տից :

Եւ սարսելով ի հեռաւորն այն ակնարկել խորան-
դունդ ծով՝

Դառնային յեսս արտասուելով, ու անդրէն դարձեալ
արտասուէին :

Ազնիւ ծերրն տանուաէր գիմադրաւեալ նախկին ի
չու

Յերկիր անդրը նորագիւտ՝ ողբայր զայլոցն ողորմ վը-
տանդ •

Իսկ վասն անձին՝ խորհրդազգած առաքինի արու-
թեամբ՝

Աշխարհաց միայն ցանկայր նորոց, յայնկոյս գերեզմա-
նին •

Անդ սիրելին իւր դըստրիկ՝ սիրելագոյն եւս յարտա-
սուելն,

Զեւրնաու խանդակաթ տրկարացեալ ամաց իւրոց,
Ըզհեա երթայր նորա երկրորդ, անխոյթ շնորհաց գե-
ղոյ իւրոց,

Լըբանելով ըզտարտիած ուին գիրկ՝ վասն հօր իւրում
գըրկաց •

With louder plaints the mother spoke her woes,
And blest the cot where every pleasure rose;
And kiss'd her thoughtless babes with many a
tear,
And clasp'd them close, in sorrow doubly dear;
Whilst her fond husband strove to lend relief
In all the silent manliness of grief.

O luxury! thou curst by Heaven's decree,
How ill exchang'd are things like these for thee!
How do thy potions, with insidious joy,
Diffuse their pleasures only to destroy!
Kingdoms by thee, to sickly greatness grown,
Boast of a florid vigour not their own:
At every draught more large and large they grow,
A bloated mass of rank unwieldy woe;
Till sapp'd their strength, and every part unsound,
Down, down they sink, and spread a ruin round.

Մեծահասան զաղէտս իւր լայր և ողբայր մայրն
չուռահան,

Օրհնելով յար ըզաաղաւարն՝ յորում կեցին այնքան
ուրախք •

Փայփայելով ըզմիամիտ տըղայսն և լայր և համբուրէր ,

Փարեալ զնոքօք՝ որ յաղէտս անդ թըւէին եւրս ցան-
կալիք •

Մինչ տմուսինն ընկերասէր ջանայր հնարէր մըխի-
թարել

Ամենայն անմըռունչ արիութեամբ կըրից ցաւոց :

Շաայլութիւն , տլ անիծեալ դու սխառուհաս առ
ի յերկնից ,

Որպիսի՞ չար փոփոխմանց այսգոյն իրաց եզեր պատ-
ճառ •

Զիարդ բաժակ քո խառնեալ նենգուպաատիր ինչ ցըն-
ծութեամբ

Հոսէ զեղու յորդաբար ըզփափկութիւնն տալականիչ :
Գահոյք քեւ ամբարձեալք ի խաբեբայ բարձրու-
թեան ծայր՝

Պանծան ընդ բարդաւաճ՝ կորով որ չէն ինքեանց յա-
տուկ •

Ի մէն մի ումոյ եւրս քան զեւս ստուարանան և բար-
ձրանան ,

Մնէգեղ կոյտ ուռուցիկ դժուարակիր աղեալից •

Մինչև քանդեալ ի հիւմանց , և ամենայն մասամբ խան-
գար՝

Առ փոքրը փոքրը տասալալին շուրջ սփռելով աւերակ
մեծ :

E'en now the devastation is begun,
And half the business of destruction done;

E'en now, methinks, as pondering here I stand,
I see the rural virtues leave the land.

Down where yon anchoring vessel spreads the
sail,
That idly waiting flaps with every gale,

Downward they move, a melancholy band,

Pass from the shore, and darken all the strand.

Contented toil, and hospitable care,

And kind connubial tenderness, are there;
And piety with wishes plac'd above,

And steady loyalty, and faithful love.

And thou, sweet Poetry, thou loveliest maid,
Still first to fly where sensual joys invade;
Unfit in these degenerate times of shame,
To catch the heart, or strike for honest fame;

Արդէն իսկ խանդարմանն ըսկիզբն եղեալ երեւի,
Եւ գողջիր ի կէս հասեալ ասպականիչ վրնաս եղծ-
մանն .

Արդէն իսկ, մինչ աստէն կամ մտախոհ և ի քրնին՝
Գիւղականքն լաւութիւնք թողուն գրնան զերկիր
իւրեանց .

Եւ անգր ուր նաւըն խարըսխեալ սլարդէ զթեւս ա-
ռագաստից ,

Որ վայրապար ըսպասելով առ ամենայն հողմ՝ բա-
բախէր ,

Անգըր գէմ եղեալ գրնան, տրխրաաեօիլ խումբ ըն-
կերաց ,

Անցանել ընդ ծովափունս, սեւացուցեալ զեղերսն
համայն :

Անգանօր է աեսանել ըզգոհ վաստակ, խնամս հիւ-
րասէր ,

Անգանօր ամուսնական գորով գրգուանք կաթողին,
Գըթութիւն բարեպաշտիկ իղձ ի բարձունրս հաստա-
տեալ ,

Անդ անյողգողգ անկեղծութիւն, եւ անդ սէր հաւա-
տարիմ :

Եւ դու, Քերգութիւն, հեղահամբոյր կոյս դե-
ղանի ,

Երագագոյնդ ի խուսափել ուր զգայականք յարձա-
կին հեշտք ,

Անկարողդ յասրականեալ յայսրմ դարու ժամա-
նակի՝

Շահել ըզսիրտ կամ յորդորել յաղնուական համ-
բաւոյ գործ .

Dear charming nymph, neglected and decried,
My shame in crowds, my solitary pride.
Thou source off all my bliss, and all my woe,
That found'st me poor at first, and keep'st me so;
Thou guide, by which the nobler arts excel,
Thou nurse of every virtue, fare thee well!
Farewell, and O! where'er thy voice be tried,
On Torno's cliffs, or Pambamarca's side,
Whether where equinoctial fervours glow,
Or winter wraps the polar world in snow,
Still let thy voice, prevailing over time,
Redress the rigours of th' inclement clime;
Aid slighted truth with thy persuasive strain,
Teach erring man to spurn the rage of gain;
Teach him, that states of native strength possess,
Though very poor, may still be very blest;
That trade's proud empire hastes to swift decay,

Յաւերժահարմարդ ցանկալի, բարձի թողի լեալ իբր
անարդ •

Նախատինքդ ինձ յակրմբի, եւ իմ պարծանք յառանձ
նութեան •

Իսկ աղբիւր երանութեանս եւ նեղութեանց իմոց
համայն •

Որ զառաջինն աղքատ դրտեալ եւ պահեցեր իսկ զիս
այնպէս •

Առաջնորդ դու գեղեցիկ արուեստիցն զարգացման,
եւ համօրէն ուղղութեանց դայեակ, բարեաւ եւ դու
դրնաս :

Բարեաւ գրնա • եւ ուր եւ ուրեք ձայն քո հրնչեցի,
Թէ ի Տունեան սեպտեալ ժայռս եւ թէ ի կող Պամ
բամարդայ •

Թէ ի խորշակ աստղատոչոր այրեցածին դօտւոյ սահ
ման •

Եւ թէ ի ծագրս բեւեռաց՝ զոր ձիւնամեծ ծածկէ
հիւսիս •

Անգանօր զօրացեալ ձայն քո ի վերայ եղանակաց
Նուաճեացէ զխրատութիւն դառնաշրշուկ կլխայց վայ
րաց :

Ճրջմարտութիւն արհամարհեալ՝ քո համողիւր ձայ
նիւ պրնդեալ՝

Ուսուսցէ թափառոտին անգոսնեւ ըզսէր շահու •
Ուսուսցէ նմա, թէ վիճակք դեռ նորընծայք ի զօ
րութեան՝

Թէ եւ աղքատք իցեն, կարեն քաջ իսկ լինեւ բարե
բաստիկք •

Թէ վաճառուց իշխանութիւն գոռող՝ յանկունս հակի
երագ •

As ocean sweeps the labour'd mole away;

While self-dependent power can time defy,

As rocks resist the billows and the sky.

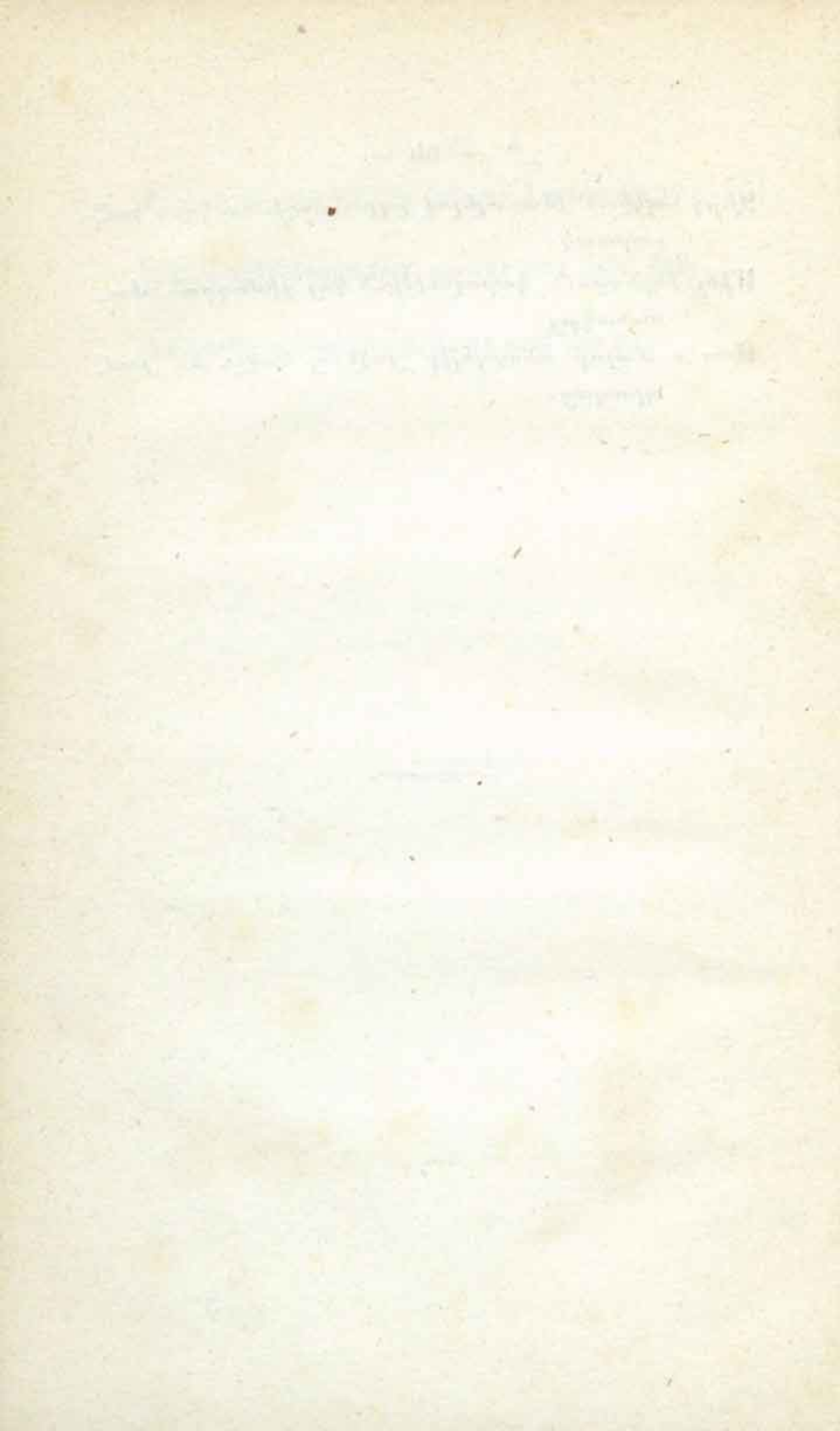

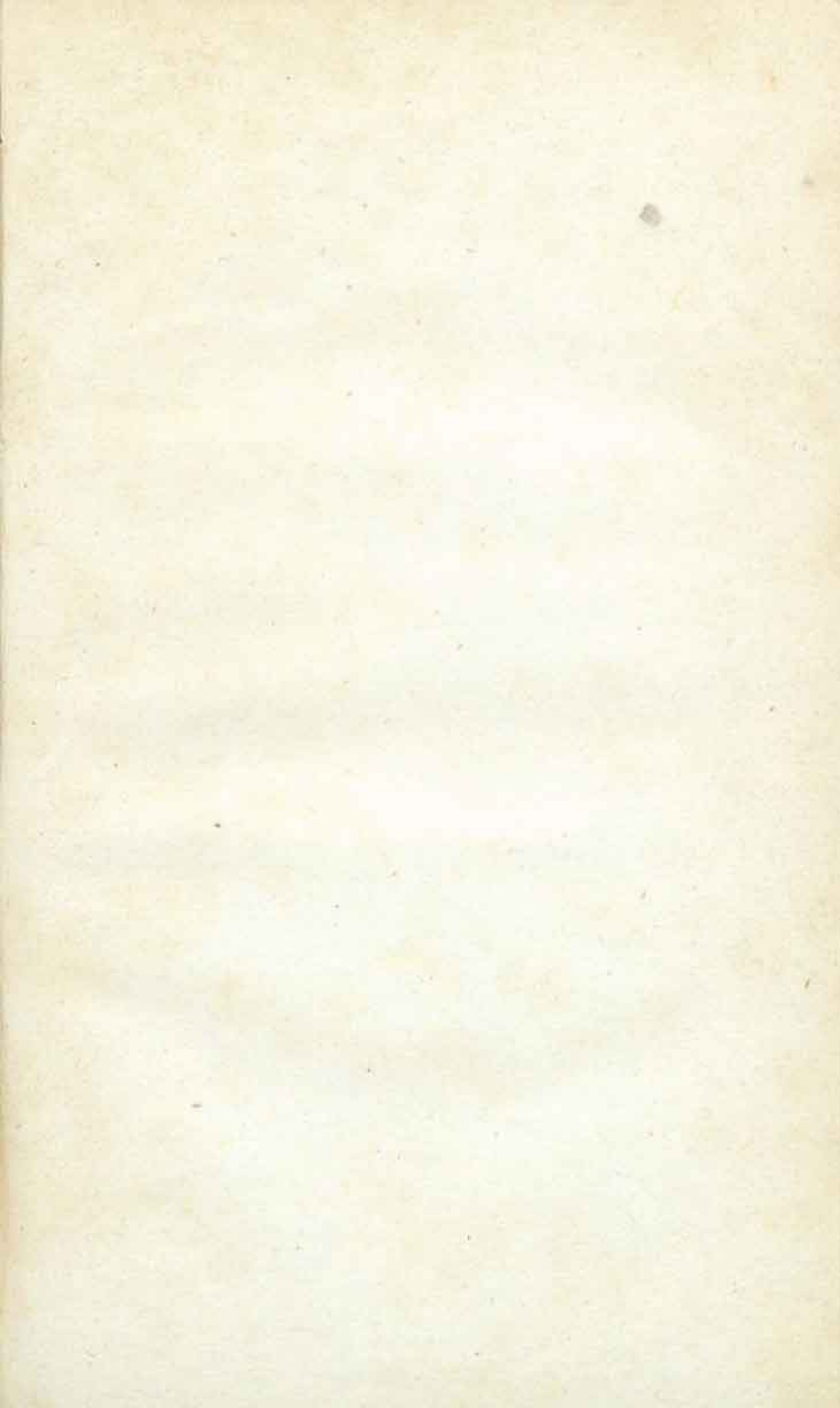
Զերդ տկիան՝ թաւալելով ըզբազմաշխատ կուռ ամ-
բարտակ :

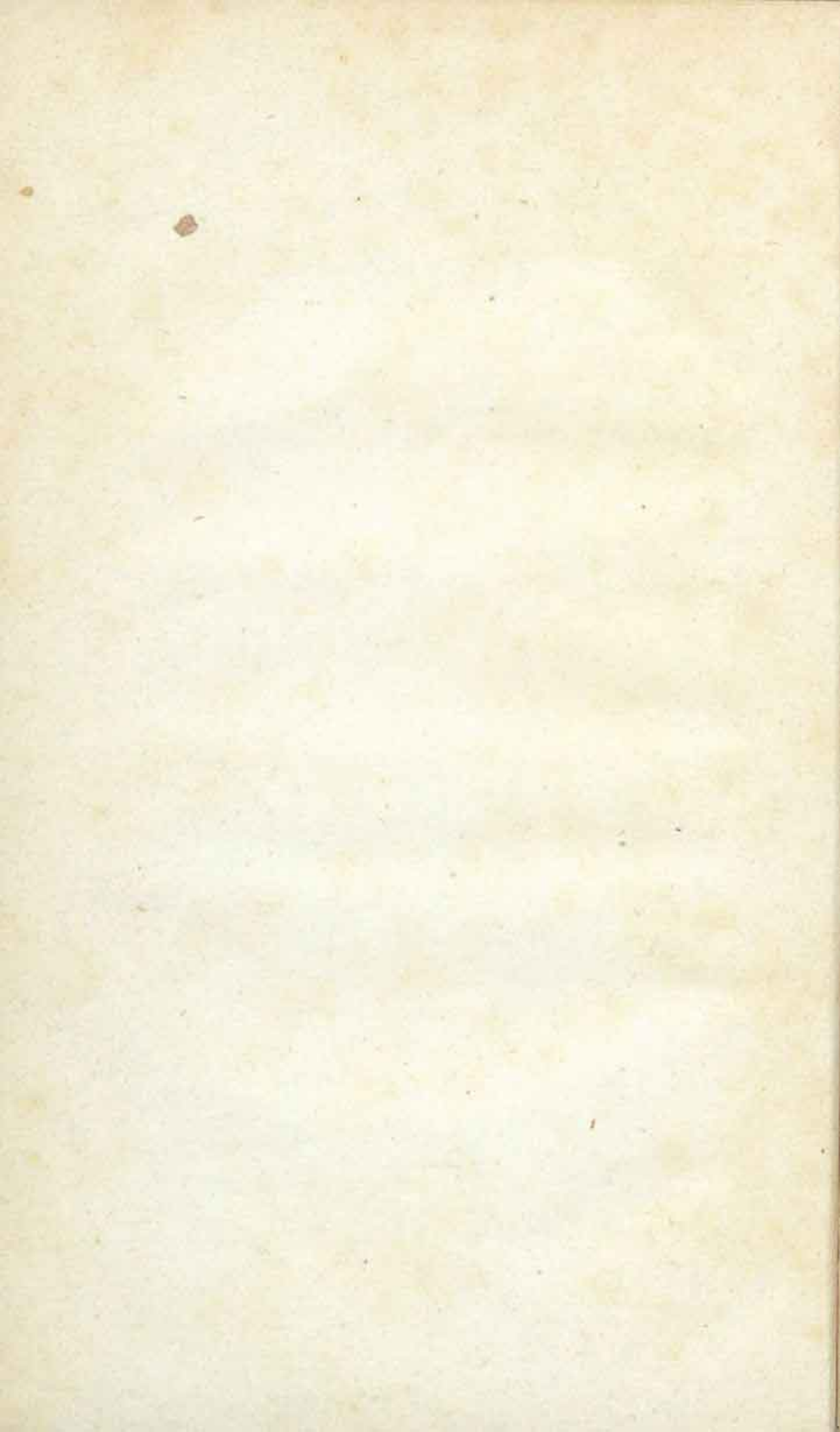
Մինչ ինքնաբուն կարողութիւն կայ գիմագրաւ ժա-
մանակաց :

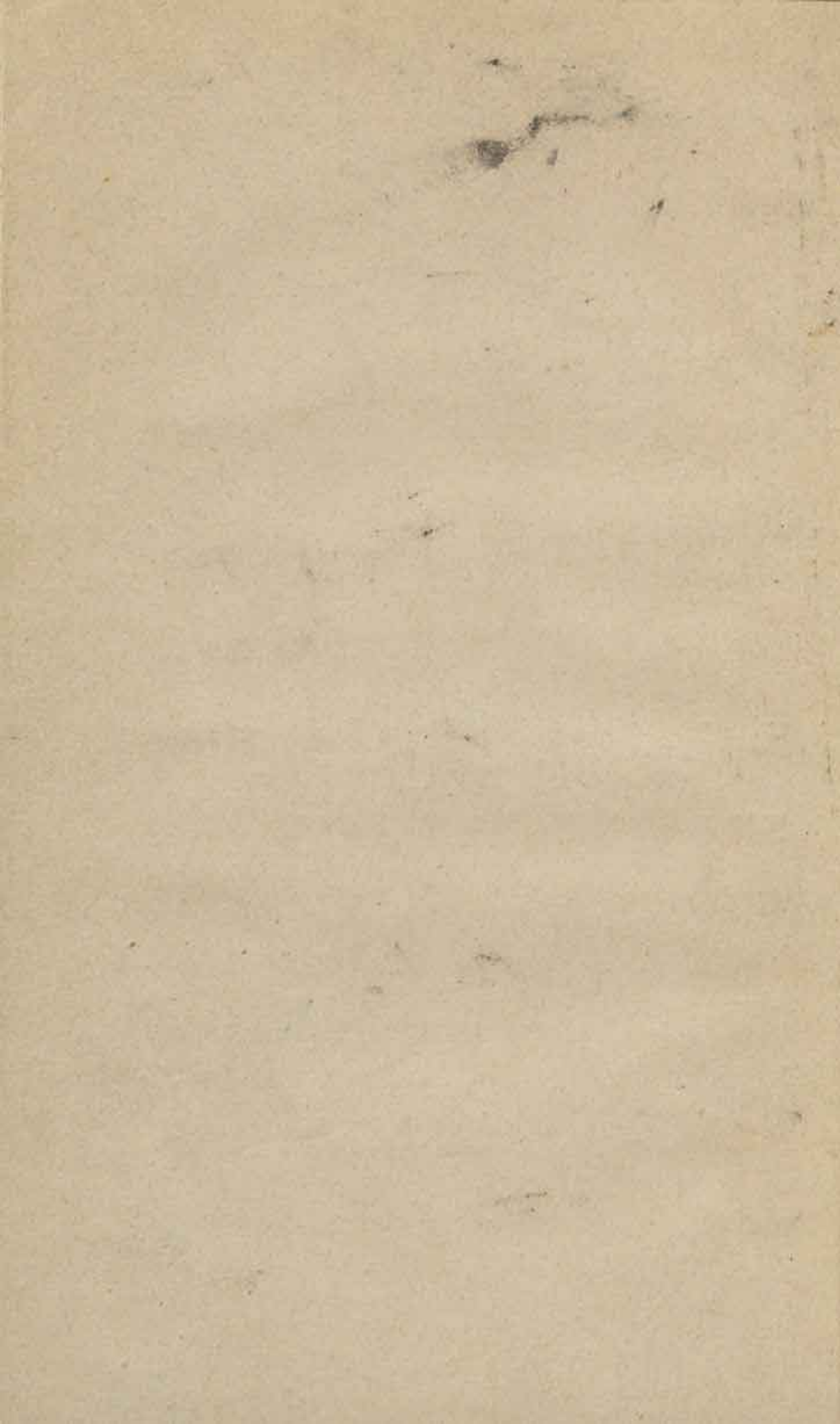
Որպէս ժայռք անարդիւնք յալեաց ծովու եւ յամ-
պրոպաց :

707-710

2013

707-710

2013

